

LUX FILM DAYS

3 FILMAS
24 VALODAS
28 VALSTIS

© Les Films de Pierre

120 BATTEMENTS PAR MINUTE (BPM — BEATS PER MINUTE)

Režisors Robēns Kampijo
Francija

120 BATTEMENTS PAR MINUTE (BPM — BEATS PER MINUTE)

REŽISORS ROBĒNS KAMPIJO (*ROBIN CAMPILLO*)

Pagājušā gadsimta 90. gadu sākumā, kad plosījās *AIDS* epidēmija, aktīvistu grupa *Act Up* Francijā bija daudzus veidos publiski pamanāma. Aktīvistu iestāšanās par to, lai politiski atbildīgās personas nodrošinātu labākus profilaktiskos pasākumus vai piekļuvi eksperimentālām zālēm, vai vienkārši centās pārtraukt sabiedrības vienaldzību un mainīt tās pieņēmumus par to, ka šī slimība skar vienīgi "marginālus", proti, homoseksuālus cilvēkus, personas, kam tiek pārlietas asinis, cietumniekus, no heroīna atkarīgos utt.

Robēns Kampijo patiesi attēlo šo grupu, iedvesmojoties no savas paša aktīvista pieredzes, tomēr liekot uzsvartu uz konkrētiem varoņiem, kuru stāstus viņš vēsta. Grupas dzīvi iezīmē tās dzelzainā vēlme rīkoties, uzdotie jautājumi, konflikti, vēlme pārvarēt vispārējo apātiju vai pat vienaldzību, tās efektivitāvējam un iespaidīgajām akcijām piemītošais enerģijas lādiņš un arī emocijas, reaģējot uz slimību, kas neizbēgami nogalina apkārt esošos cilvēkus vai pat viņus pašus...

VAI ŠĪ IR PROPAGANDAS FILMA?

120 battements par minute ir filma par aktīvistu grupu, taču tā arī visnotaļ uzskatāmi ir propagandas filma. Filma ir atskats uz *Act Up* kampaņu Francijā, apliecinot, cik tā bija pamatota un cik, lai arī netiešā veidā, tā ir aktuāla arī mūsdienās. Kā norāda viens no filmas varoņiem, *Act Up* nebija un nav saslimušo cilvēku atbalsta grupa. Tās darbība tiecās apliecināt, ka šo epidēmiju nevar skatīt tikai kā sabiedrības veselības problēmu un ka tai ir politiskā, ekonomiskā un sociālā dimensija.

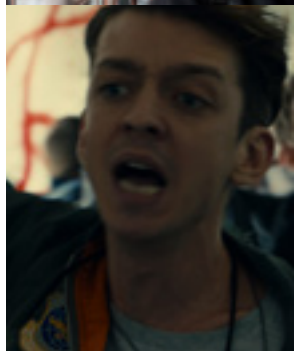
Politiskā dimensija tāpēc, ka Francijas valsts neņēma vērā situācijas kritiskumu un noraidīja gan augsta riska grupu, gan visas sabiedrības, sevišķi jauniešu, profilakses politiku. Ekonomiskā dimensija tāpēc, ka filmā pie kauna staba liktie lielle farmakoloģiskie uzņēmumi par svarīgākām uzskatīja savas finanšu intereses, nevis rūpes par saslimušajiem. Sociālā dimensija tāpēc, ka sabiedrība uzlūkoja mirstošos jaunos cilvēkus ar vienaldzību tikai tādēļ, ka viņi piederēja minoritāšu vai stigmatizētām grupām.

Šīs filmas aktualitāte mūsdienās nešaubīgi ir saistīta ar tajā skatītajiem jautājumiem, piemēram, nepieciešamību pašiem *AIDS* slimniekiem uzņemties rūpes par sevi, jebkādu sabiedrības veselības pasākumu politisko dimensiju un grūto cīņu, lai pārtrauktu sabiedrības vienaldzību pret šo epidēmiju un tās radīto postu.

PAGĀTNES REKONSTRUĒŠANA

Neskatoties uz to, šo filmu nevajadzētu uzskatīt tikai par propagandas kino. Pagātnes rekonstruēšana iet tālāk par dokumentālo dimensiju un ļauj filmas veidotājam pastāvīgi pārvietoties no kolektīvā uz individuālo, no publiskā uz intīmo un no akcijām uz personīgām emocijām. Scenārija līmenī filma skaidri pāraug no grupas portreta uz divu tās varoņu — Šona un Nātana, no kuriem viens ir *HIV* pozitīvs, — intensīvām un kaislīgām attiecībām. Filmas noskaņa attiecīgi pakāpeniski mainās: no ambiciozām prasībām līdz emocijām par mīļotā cilvēka sāpēm, kurš cieš no šīs slimības. Savukārt filmas īpaši aizkustinošajā pēdējā daļā dominē pastāvīgā nāves klātbūtne.

Kino iespējas ar montāžas un mizanscēnas palīdzību vairākkārt ļauj īstenot šādas pārejas, kas visā filmas gaitā rada vairāk vai mazāk izteiktu nobīdes laiku sajūtu. Lai gan kino

© Céline Nieszawer

© Céline Nieszawer

© Les Films de Pierre

parasti sniedz skatītājam tiešas klātbūtnes sajūtu filmas notikumos, šajā gadījumā filmas veidotājs izmanto vairākus paņēmienus, lai distancētu sevi no uzņemtās ainas, vai nu izmantojot skaņas celiņu, sevišķi mūziku, vai arī parādot tos pašus notikumus no cita leņķa, vai pat negaidīti palēninot vai mainot filmas tempu.

NOBĪDES LAIKĀ

Filmā vairākkārt novērojamas retrospekcijas (jeb īsas atkāpes no hronoloģiskās gaitas), kas parasti sākotnēji paliek nepamanītas, lai notiek ārkārtīgi dabiski. Piemēram, pašā filmas sākumā skatītājs tiek iesviests notikumu centrā, aktivistiem gatavojoties pārtraukt oficiālu konferenci par *AIDS*. Kamera filmē grupas iekšienē plecu augstumā, un ir redzama tikai neliela darbības vietas daļa. Nākamajā ainā ir redzama apspriešanās par šo akciju un domstarpības aktivistu vidū par turpmāko rīcību, kamēr konferences vadītājs ir noklāts ar (neistām) asinīm un uz brīdi saslēgts rokudzelžos. Montāža ļauj redzēt šo ainu lielākā plānā no attāluma. Šāds uzņemšanas paņmiens šķiet pašsaprotams, taču atkrātojumā efekts attālina skatītāju (un aktivistus) un šajā gadījumā noved pie diskusijām un pārdomām.

Tomēr šāda attālināšana nav obligāti uzskatāma par intelektuālu paņēmieni, gluži pretēji — tai var būt spēcīga emocionāla ietekme. Pēc akcijas *Melton Pharm* laboratorijās mēs sekojam grupai metro vagonā un novērojam filmas varoņus atslābuma brīdī (aktivisti bija spiesti pavadīt vairākas stundas policijas iecirknī). Šajā brīdī Šons cildina rietošās saules skaistumu, skumji piebilstot: “Ir brīži, kad es apjaušu, cik ļoti *AIDS* ir mainījis manu dzīvi”, taču tūlīt pat izplūst smieklos, un tad smejas arī visi pārējie. Šie smieklī, protams, nemazina emocionālo ietekmi, ko radija viņa iepriekš teiktais. Tās bija tik intīmas emocijas, ka ironija vienkārši bija nepieciešama, lai mazinātu emocionālo spriedzi pārējiem.

Kino uzņemšanā izmantotie paņēmieni ļauj pastāvīgi balansēt starp intīmo un publisko, starp rīcību un personīgām emocijām, starp tagadni, pagātņi un nākotni, kas ir šausminoši neprognozējama. Piemēram, ļoti skaistā epizodē sarežģītā veidā tiek savienota tagadne, kurā darbojas aktivisti, ar varoņa ilgām pēc nākotnes un skumjām. Kā varam nojaust, šādi filmas veidotājs ielūkojas pagātnē, kas ir neatgriezeniski pagājuši: Nātans piedalās *Gay Pride* gājienā kopā ar Šonu, kurš ir tērpies kā karsējmeitene. Viņš paklūp un nokrīt uz ceļiem, un viņa skatiens, kas ir vērstis prom no kameras, veras uz

zemē esošu brošūru, uz kuras ir bezpersonisks sauklis: “Es vēlos, lai tu dzīvotu!” Šis mirklis ir filmēts palēnināti, un skaņas celiņš pēkšņi aplūst, apslāpējot visu apkārtējo troksni un mūziku. Kamera ir vēsta uz dejojošo Šonu un pēc tam uz Nātana smaidošo seju. Šis sauklis brošūrā, protams, personiski uzrunā Nātanu, kurš vēlas, lai viņa partneris dzīvotu un izdzīvotu, taču lēnā kustība vienlaikus atspoguļo brīdi, kad laiks ir sastindzis, un skatītājs var sajūst atmiņas nospieduma rašanos varoņa (un režisora) apziņā. Visa šī aina noris ļoti plūstoši, radot ārkārtīgi daudzveidīgus un smalki veidotus iespaidus, kuros saplūst pašreizējā brīža radītā eiforija un nekonkrētas skumjas par pagājušo mirkli.

TEMPS

Filmas nosaukums — *120 battements par minute* — ir nepārprotama atsauce uz paātrinātu sirdsdarbību. Pirmais šis vairāk nekā divas stundas garās filmas iespaids ir *Act Up* akciju neprātīgais temps. Ainas nomainās ļoti strauji. Piemēram, kādā epizodē aktivisti ielaužas uzņēmuma *Melton Pharm* birojā, kuru sienas viņi dažu sekunžu laikā apšļāc ar neistām asinīm. Šis iespaids ir gluži pamatots: filmas veidotājs ar montāžas ritma palīdzību attēlo dažādu *Act Up* aktivitāšu aspektus, atainojot viņu akcijas, pulcēšanās un apspriedes, komiteju darbu, zinātniskos skaidrojumus par zālēm, ar kurām varētu cīnīties pret šo vīrusu, pasākumus skolās vai filmas varoņu personiskās attiecības, draudzību, mīlestību vai konfliktus. Filmā tiek ievērots tas pats princips, kas attiecas uz tajā attēlotajām sanāksmēm: tajās neviens neaplaudē. Lai nepaidzinātu sanāksmes, tajās klikšķina pirkstus, tā apliecinot piekrišanu. Filmā tāpat kā tās varoņu dzīvē, kuri cīnās pret epidēmiju, valda ārkārtas situācija.

Taču šāds iespaids ir nepilnīgs. Robēns Kampijo efektīvi izmanto tempa maiņas, un pat, ja šķiet, ka filma vibrē līdzīgu mūzikas ritmam klubā, kurā filmas varoņi dejo līdz vēlai naktij, tajā pašā epizodē notiek pāreja uz daudz melanholiskāku dziesmu, kas ir arī filmas muzikālā pamattēma.

Tāpat, ja šķiet, ka kamera ir pastāvīgā kustībā, lai sekotu aktivistu darbībai, tā vairākkārt apstājas, piemēram, lai parādītu epizodi no Šona un Nātana brīvdienām pamestā pludmalē, kas redzama no attāluma, vai lai klusumā parādītu vairāku Parīzes ielās gulošu manifestācijas dalībnieku ķermeņus, kas simbolizē epidēmijas radīto postu, vai lai galu galā burtiski attēlotu Šona nāvi. Tā ir individuāla nāve, kas skatītājus emocionāli skar tāpat kā Nātanu, un vienlaikus tā ir arī kolektīva nāve, kuras politiskā jēga tiks pausta pēdējā *Act Up* akcijā.

Filmas spēks neapšaubāmi ir tajā, kā pastāvīgi tiek jaukts kolektīvais un individuālais, un komplicētājā veidā, kā visintīmākais tiek sasaistīts ar vispolitiskāko.

© Celine Nieszawer

© Celine Nieszawer

JAUTĀJUMI PĀRDOMĀM

Papildus šajā analizē apskatītajiem aspektiem uzmanību būtu pelnījuši arī vairāki citi filmas *120 battements par minute* aspekti.

- *120 battements par minute* noliedzami ir vēsturiska filma par cīņu, kas mūsdienās var šķīst noslēgusies. Ko aktuālu mēs varam saskatīt vēl joprojām aktīvās grupas *Act Up* centienos?
- Ko jūs domājat par *Act Up* akcijām? Vai tās bija nepieciešamas? Vai tās bija vardarbīgas? Vai tās bija iespaidīgas? Vai tās bija nepārlicinošas? Vai bez tām nevarēja iztikt? Vai jūs izprotat filmā redzamās debātes, kas lika aktivistiem rīkoties?
- Vai pēc jūsu domām cīņa pret *AIDS* (un arī citām slimībām) attiecas tikai uz saslimušajiem un šīs slimības skartajām grupām? Kādā ziņā šāda cīņa būtu uzskatāma par kolektīvu, bet arī par universālu cīņu?

les grignoux

EIROPAS KINO EIROPAS IEDZĪVOTĀJIEM

Kopš *LUX* kino balvas pēdējā izlaiduma, kas iezīmēja tās 10. gadskārtu, šī balva turpina apvienot daudz žanriski ārkārtīgi dažādu filmu, kuras ir uzņēmuši talantīgi jauni Eiropas režisori. Eiropas Parlaments piedāvā noskatīties trīs filmas, kuras sacenšas par 2017. gada konkursa galveno balvu.

120 BATTEMENTS PAR MINUTE (*BPM — Beats per Minute*), režisors Robēns Kampiņo (*Robin Campillo*), Francija

SAMEBLOD (*Sami Blood*), režisore Amanda Kernela (*Amanda Kernell*), Zviedrija, Norvēģija, Dānija

WESTERN, režisore Valeska Grizebaha (*Valeska Grisebach*), Vācija, Bulgārija, Austrija

Šajās filmās solidāri un cilvēcīgi tiek risināti mūsdienās aktuāli jautājumi un atspoguļots Eiropā pašlaik notiekošais. Tajās darbojas tēli, kas atver acis uz apkārtējo pasauli, lai izprastu realitāti un sabiedrības un kopienas, kurām tie pieder. Stāstot mums stāstus emocionālā kino valodā, tiek apliecināta gan Eiropas kino vērtība un daudzveidība, gan tā nozīme, veidojot sociālās vērtības un kultūras kopienas. Aicinām noskatīties šīs filmas, kas tiks demonstrētas *LUX* filmu dienu 6. ciklā.

LUX KINO BALVA

Kultūrai ir būtiska loma mūsu sabiedrības veidošanā.

Ņemot to vērā, Eiropas Parlaments 2007. gadā iedibināja *LUX KINO BALVU*. Ar to Eiropas Parlaments vēlējas palielināt Eiropas filmu izplatību Eiropā un veicināt eiropiešu debates par sabiedrībai būtiskiem jautājumiem.

LUX KINO BALVA ir īpaša iniciatīva. Lielākā daļa filmu, kuru uzņemšanā ir piedalījušās Eiropas valstis, tiek rādītas tikai uzņemšanas valstī un reti tiek izplatītas citur, pat ne citās Eiropas Savienības valstīs, bet *LUX KINO BALVA* sniedz trim Eiropas filmām unikālu iespēju nodrošināt subtitrus 24 ES oficiālajās valodās.

Eiropas Parlamenta deputāti balsojumā izraudzīsies vienu *LUX KINO BALVAS* ieguvēju, kas tiks nosaukta 2017. gada 15. novembrī.

LUX FILMU DIENAS

LUX KINO BALVA ir ļāvusi rasties *LUX FILMU DIENĀM*. Kopš 2012. gada trīs filmas, kas sacenšas par *LUX KINO BALVU*, tiek izrādītas Eiropas skatītājiem *LUX FILMU DIENU* ietvaros.

Aicinām izbaudīt *LUX FILMU DIENAS* — neaizmirstamu kultūras pieredzi, kas sniedzas pāri robežām. No oktobra līdz decembrim janvārim jūs varat pievienoties kino cienītājiem visā Eiropā, noskatoties šīs trīs filmas vienā no Eiropas Savienības oficiālajām valodām. Neaizmirstiet nobalsot par sev tīkamāko filmu mūsu tīmekļa vietnē luxprize.eu vai "Facebook" lapā!

SKATĪTĀJU BALVA

Skatītāju balvu piešķir *LUX KINO BALVAS* skatītāju balsojuma uzvarētājam. Neaizmirstiet nobalsot par vienu no šīm trim filmām līdz 2018. gada 31. janvārim! Iespējams, Eiropas Parlaments tieši jūs uzaicinās piedalīties Karlovi Varu Starptautiskajā filmu festivālā 2018. gada jūlijā un paziņot filmu, kas saņēmusi skatītāju balvu.

SKATĪTIES,
APSPRIEDIET
UN BALSOJIET!

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

REŽISORS: *Robin Campillo*

SCENĀRIJA AUTORS: *Robin Campillo*

LOMĀS: *Nahuel Pérez Biscayart, Arnaud Valois, Adèle Haenel, Antoine Reinartz*

OPERATORE: *Jeanne Lapoirie*

PRODUCENTI: *Hugues Charbonneau, Marie-Ange Luciani*

KINOSTUDIJAS: *Les Films de Pierre, France 3 Cinéma, Page 114, Memento Films Production, FD Production*

GADS: 2017

ILGUMS: 144 minūtes

ŽANRS: spēlfilma

VALSTS: Francija

ORIGINĀLVALODA: franču

Teksta sagatavošana pabeigta 2017. gada augustā.

